Beleidsuitwerking 1: Groen, natuur en bomen

Beleidsuitwerking 1: Groen, natuur en bomen

In deze bijlage leggen we uit hoe dit programma en de doelen die we nastreven doorwerken in de dagelijkse uitvoering van ons werk. Dit laat dus zien HOE we dingen doen in Bernheze. Dit raakt doorgaans sterk aan beheer van de openbare ruimte en met name groen, natuur en landschap. Onderstaande inhoud is overgenomen uit het Groenstructuurplan en vertaald naar GGS. Daar waar uitspraken ook beleidsmatig van aard zijn, zijn ze ook opgenomen in de hoofdtekst van het programma.

Groene kwaliteit toevoegen

Al het groen wat we aanleggen of omvormen draagt bij aan de andere doelstellingen van het programma GGS; biodiversiteit, klimaatadaptatie, gezondheid, identiteit en samenwerking. Dat betekent iets voor de kwaliteit van het groen. Aandacht voor diversiteit, waterberging, schaduw, aanleiding tot bewegen, ruimtelijke kwaliteit en samenwerking moeten tot uitdrukking komen in de inrichting van het groen. We streven naar groen dat zo veel mogelijk doelen dient en goed gebruikt kan worden. Daarom maken we groenontwerpen integraal.

Vanuit elke straat heeft men zicht op fraaie, grote boomkronen (lanen, monumentale bomen, toekomstbomen).

Algemene identiteit

- Wij zorgen voor identiteit door inrichting, sortiment en plantwijze af te stemmen op de landschapstypen en dorpskarakteristieken waarin een groenelement voorkomt.
- Wij houden lanen, bomenrijen en landschapselementen zo lang mogelijk in stand als technisch mogelijk is.
- In Bernheze willen we dat onze bomen probleemloos hun eindleeftijd kunnen bereiken. Dit draagt bij aan alle doelstellingen van het programma GGS: gezondheid, biodiversiteit, klimaat en beleving. We gaan daarom te werk volgens het Handboek Bomen en we verkiezen kwaliteit boven kwantiteit.
- We accepteren dat het aantal laanbomen minder wordt, omdat het niet overal mogelijk is om tweezijdig van de weg bomen te hebben. De bomen die we wel planten, zullen daarentegen een hogere kwaliteit en levensverwachting hebben.
- We werken aan een goed opgebouwde groenstructuur door onze belangrijkste lanen en rijen aan te wijzen op de Groenstructuurkaart. Dit vormt een groen netwerk over onze kernen en ons buitengebied en is drager van onze groene kwaliteit. Hoewel we groen en bomen overal belangrijk vinden, zijn deze groene linten van prioritair belang bij inrichting, beheer en bescherming.
- Om een groene gemeente te blijven, steken we in op meer bomen in grotere groenvlakken. We werken aan meer bossen, bosjes, houtwallen, houtsingels enzovoorts, maar we stimuleren ook derden om meer landschapselementen aan te planten. Daarnaast benutten we de potenties van onze grotere groenvakken en plantsoenen om hier meer bomen aan te planten.

Buitengebied

Landschapselementen

Wij behouden en ontwikkelen de karakteristieke landschaps- en groenstructuren en stimuleren het herstel van houtwallen en andere groenstructuren. Deze belangrijke identiteitsdragers houden we zo lang mogelijk in stand door middel van deskundig beheer en bescherming.

- We beschermen oude houtwallen, zandwegen en andere landschapselementen door regels te stellen in het omgevingsplan.
- Houtwallen en zandwegen ontwikkelen we door hun ecologische potenties te benutten. Het areaal moet minimaal gelijk blijven, en bij voorkeur toenemen. De kwaliteit brengen we omhoog.
- Wij behouden en ontwikkelen de kwaliteiten van de verschillende l andschapstypen door hier met ons openbaar groen op aan te sluiten.

(Laan)bomen

Ons laanbomenbestand ontwikkelen we door bij elke verandering gerichte keuzes te maken, waarbij we waarde hechten aan kwaliteit: beplantingen moeten probleemloos uit kunnen groeien tot volwassen toestand. Dan dragen ze optimaal bij aan identiteit, klimaatadaptatie, biodiversiteit. Gelet op onze smalle wegbermen, kan dat in de toekomst een ander wegbeeld gaan opleveren. Waar nodig kiezen we voor minder bomen (bijvoorbeeld aan een zijde van de weg) die het goed doen, dan veel bomen die niet optimaal uit kunnen groeien of overmatige overlast veroorzaken.

In plaats daarvan zoeken we naar andere plekken waar wel ruimte is om bomen volwaardig uit te laten groeien. Daarbij denken we bijvoorbeeld aan onze eigen zandwegen en natuurgebieden. Maar ook stimuleren we andere partijen om meer bomen aan te planten.

- We werken een kansenkaart boomaanplant uit, die laat zien waar bomen kunnen worden bijgeplant in duurzame omstandigheden, en dus probleemloos hun eindleeftijd kunnen bereiken.
- Veranderingen in lanen voeren we door via de geleidelijke weg. Natuurlijke momenten, zoals verval of renovaties grijpen wij aan om lanen en rijen aan te passen.
- Het mobiliteitsplan is ook sterk bepalend voor onze keuzes t.a.v. lanen. Het geeft richting aan de functie, doelgroepen en daarmee ook de inrichting van onze wegen en bermen. We zullen dan ook onze totale inrichting afstemmen op het gewenste gebruik en uitstraling. Een weg kan van sloot tot sloot, of van erfgrens tot erfgrens anders ingericht worden. In sommige gevallen zelfs het verbreden van het totale profiel (bijvoorbeeld door aankoop van grond). Op sommige plekken kan dat betekenen dat we inzetten op forse lanen, en op andere plekken op een enkele rij.

- Beheer van bomen bestaat uit het beheren van de bomen zelf, met aandacht voor eventuele schades of overlast die ze kunnen veroorzaken zoals verhardingsopdruk, schade aan gebouwen enzovoorts.
- Het zo lang mogelijk in stand houden van laanbomen langs verharding kan alleen als we ook de verharding vlak genoeg houden voor veiligheid en het comfort van de weggebruiker. Het verwijderen van verhardingsopdruk is daarom een wezenlijk onderdeel van ons wegbeheer.
- Binnen het wegbeheer gaan we continu monitoren op hoe verhardingsopdruk zich ontwikkelt en welke kosten het vergt om deze opdruk te verhelpen. Als uit die monitoring blijkt dat de combinatie van bomen en verharding onacceptabele onderhoudskosten of onveilige situaties oplevert, kan dat aanleiding zijn om het totale wegbeeld aan te passen. Een dergelijke aanpassing gebeurt op basis van een integrale afweging waarin boomwaarde en wegfunctie worden betrokken.
- We wijzen lanen aan die hun historische eenduidige uitstraling behouden ten behoeve van cultuurhistorie.

Zandwegen

We beschermen zandwegen en half verharde wegen als belangrijke identiteitsdragers van het buitengebied. We beschouwen het totale profiel (zandbaan, bermen, beplantingen en sloten) in hun geheel als landschapselement met waarde voor landschap en natuur. Bescherming (behoud), herstel, beheer en onderhoud zijn daarop gericht.

- Wij wensen geen ruimtelijke ontwikkelingen aan zandwegen en half verharde wegen. Ten behoeve van hun behoud en bescherming houden wij deze landschapselementen voorbehouden aan natuur en extensieve vormen van recreatie en niet aan wonen en bedrijvigheid.

Watergangen

Historische watergangen en beken vormen mede de identiteit van de omgeving. Verloren gegane watergangen herstellen we waar mogelijk in ere door ze weer zichtbaar te maken. Daarmee geven we deze watergangen weer een nieuwe functie.

Beplanting

We zorgen voor gebiedseigen en toekomstbestendig groen. Het moet een goede mix zijn tussen inheems en uitheems. Sommige gebiedseigen soorten hebben moeite met het veranderende klimaat en zijn daardoor niet toekomstbestendig.

Kernen

Elke kern en elke wijk heeft zijn eigen karakter. Dat maakt dat ook de opbouw van de groenstructuur overal wat anders mag zijn. Elke kern of wijk heeft een hoofdgroenstructuur. Die groenstructuur behouden en versterken we om te zorgen dat sprake is van een stevig groen raamwerk.

- Hoofdontsluitingswegen, dorpsentrees en centrumgebieden kunnen een hoger kwaliteitsniveau in aanleg hebben dan de rest van de openbare ruimte. Dit uit zich in de wat luxere uitstraling van de materialen. Denk hierbij aan bijzonder ingerichte rotondes, entrees enzovoorts. Uitgangspunt is dat beplanting wel zo veel mogelijk in de volle grond wordt aangeplant.
- Het groen in woonwijken en -buurten heeft een normaal kwaliteitsniveau in aanleg. Dit is groen, dat in de volle grond staat en efficiënt te onderhouden is.
- Al het groen heeft een normaal kwaliteitsniveau in onderhoud. Ongeacht de locatie zorgen we ervoor dat groen ‘gewoon goed’ wordt onderhouden. Uitgangspunt hierbij is niveau B volgens de landelijke CROW-normen. Dit kan worden omschreven als nuchter, sober maar doelmatig en past goed bij ons credo: schoon, heel en veilig. Wij maken bij het onderhoud geen onderscheid naar locatie, omdat groen overal ‘gewoon goed’ moet worden onderhouden. Inwoners zien doorgaans wel een verschil in materiaaltype, maar merken een verschil in onderhoud nauwelijks op. Om onze groenvakken goed te onderhouden zorgen we dat ze zo veel mogelijk uit goed gesloten beplantingen bestaan die met een normale onderhoudsfrequentie op het gewenste beeld te houden zijn. Onderhoud bestaat daarmee uit het gesloten houden van beplantingen (planten aanvullen zodra er gaten ontstaan) en het op beeld houden (schoffelen, snoeien).
- Onze groenstructuur zal veranderen doordat we niet meer overal bomen langs wegen kunnen aanplanten. Andere groenvormen en kwaliteiten komen hiervoor in de plaats. In een berm zonder bomen komen kruidige vegetaties (bloemrijke bermen) beter tot ontwikkeling dan in zwaar beschaduwde bermen. Om het totaal aantal bomen niet te sterk terug te laten lopen, gaan we onze grotere groenvlakken en plantsoenen beter benutten voor het aanplanten van bomen.
- We benutten de potenties van deze grotere groenvakken en plantsoenen ook om hier belevingskwaliteit toe te voegen. In plaats van eenvoudige grasvelden met enkele bomen, willen we plantsoenen met gevarieerd groen, dat bijdraagt aan de biodiversiteit, en dat uitdaagt tot spelen, recreëren en/of ontmoeten.

Gezondheid

Parken/plantsoenen worden multifunctioneel ingericht: ze bieden plek aan vertoeven, ontmoeten, sporten/bewegen, recreëren, spelen, waterberging en koele plekken al naar gelang de behoefte van de bezoeker.

- Parken, plantsoenen en het buitengebied zijn en blijven goed ontsloten middels langzaamverkeers verbindingen.
- Naast ruimte voor dynamiek creëren we in de parken/plantsoenen ook stille plekken waar mensen kunnen ontstressen.
- Bestaand en nieuw groen houden we schoon en (sociaal) veilig.
- We zorgen voor voldoende groen op en rondom (nieuwe) bedrijventerreinen en in de centra om werknemers uit te nodigen in de pauzes naar buiten te gaan. Werkgevers

worden ook gestimuleerd om bij te dragen aan groen op bedrijventerreinen. Een groen en gezond vestigingsklimaat draagt ook bij aan een plezieriger werkklimaat voor de werknemers zelf.